

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 27 ที่กำหนดให้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วน ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ จึงได้มีการจัดทำหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีคำสั่งที่ วก 1166/2544 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544 เรื่อง การให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งได้กำหนดเงื่อนไข และเวลาการใช้หลักสูตรดังนี้

ปีการศึกษา 2546 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 และปีที่ 4 และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 4

ปีการศึกษา 2547 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1,2 และปีที่ 4,5 และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,2 และปีที่ 4,5

ปีการศึกษา 2548 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในทุกชั้นปี

ทั้งนี้ ให้โรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร ตามที่กระทรวง ศึกษาธิการได้ประกาศรายชื่อให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตามระดับชั้นที่กำหนด ในปีการศึกษา 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 1-2) จึงทำให้โรงเรียนต่างๆต้องใช้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพร้อมกันทั้งประเทศ ในปีการศึกษา 2546

กรมวิชาการได้จัดโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2544-2545 เพื่อเป็นการเตรียมการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ สำหรับโรงเรียน นำร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร ตามโครงการนำร่องการใช้หลักสูตร ซึ่งได้ดำเนินการใน 2 ลักษณะดังนี้

1. โรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการได้คัดเลือกโรงเรียน

จากสังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรจังหวัดละ 1 โรงเรียน สำหรับจังหวัดมหาสารคามได้คัดเลือกเอาโรงเรียนคงใหญ่วิทยาคม รัชมังคลาภิเษก เป็นโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 3) กรมวิชาการ ได้ฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่มสาระให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารหลักสูตร และการจัดทำสาระของหลักสูตรของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรจากโรงเรียนนาร่อง เหล่านี้ สามารถจัดทำหลักสูตรและบริหารหลักสูตรได้ รวมทั้งเป็นวิทยากรหลักและ เป็นโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรด้วย

2. โรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง ศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการ กำหนดให้คัดเลือกโรงเรียนที่จะเป็นโรงเรียนเครือข่ายการใช้ หลักสูตรจากทุกสหวิทยาเขตฯละ 1 โรงเรียน สำหรับจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 10 โรงเรียน ดังนี้ คือ โรงเรียนสารคามพิทยาคม โรงเรียนกันทรวิชัย โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม โรงเรียน เขาไร่ศึกษา โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาสรรพ์ โรงเรียนบรบือ โรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ โรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร โรงเรียนวาปีปทุม และโรงเรียนเสื่อโก้วพิทยาสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 11) สำหรับการดำเนินการฝึกอบรมบุคลากรและงบประมาณ ดำเนินการ กรมสามัญศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบร่วมกับสำนักงานสามัญศึกษาของแต่ละจังหวัด สำหรับวิทยากรในการฝึกอบรมใช้วิทยากรจากโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรร่วมกับ ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด ดำเนินการฝึกอบรมให้บุคลากรของโรงเรียน เครือข่ายการใช้หลักสูตรให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหาร จัดการหลักสูตร และการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้สามารถใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานพร้อมกับโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรในปีการศึกษา 2545 (กรมวิชาการ. ม.ป.ป. : 10-15)

หลังจากที่โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร ได้ใช้หลักสูตรไประยะหนึ่งแล้ว หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ได้ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตร เก็บข้อมูลการนิเทศ กำกับ ติดตาม และได้สรุปผลการบริหารหลักสูตร ของสถานศึกษา ในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. โดยรวม โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร ดำเนินการบริหารหลักสูตรตามสภาพ และศักยภาพของแต่ละโรงเรียน และขาดความมั่นใจในการดำเนินการ

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรของสถานศึกษา ยังไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

3. ขาดสื่อการสอน เอกสารหลักสูตรและหนังสือที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ จากผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 4 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ได้ทำการสรุปผลการดำเนินการดังกล่าวแล้ว แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร มีความสับสนในการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งหมายถึงการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ เป็นประเด็นปัญหาสำคัญ โดยตรงของครูที่เป็นผู้นำหลักสูตร ไปใช้ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งเกี่ยวพันเชื่อมโยงกับการพัฒนาคุณภาพของประชากรของประเทศ ที่ต้องอาศัยหลักสูตรเป็นเครื่องมือในการกำหนดจุดหมาย คุณลักษณะและคุณภาพของประชากร จนอาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่ง ช่าง บัณฑิต (2542 : 10) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่าหลักสูตรเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติลงสู่การปฏิบัติ อาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรคือสิ่งที่นำเอาความมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาไปแปลงเป็นการกระทำพื้นฐานในโรงเรียนหรือสถานศึกษา หลักสูตรเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ พร้อมทั้งช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจด้วยตามที่ ได้กล่าวมาแล้วชี้ให้เห็นว่าแม้ว่าหลักสูตรจะจัดทำขึ้นอย่างดีเพียงใดก็ตาม ก็มิได้หมายถึงความสำเร็จสมบูรณ์ของการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชากรมีคุณลักษณะและคุณภาพตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ เพราะยังมีองค์ประกอบที่สำคัญไม่น้อยกว่าหลักสูตร คือ การบริหารหลักสูตรหรือการใช้หลักสูตร และโดยเฉพาะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างไปจากหลักสูตรเดิมอย่างมาก ทั้งลักษณะของหลักสูตรและกระบวนการบริหารจัดการ ในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาขึ้นใช้เอง นั้น โรงเรียนหรือสถานศึกษาไม่เคยดำเนินการมาก่อน จึงเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญ ดังที่ ดร.อมรวิรัช นาคทรทรัพย์ จากคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดเผยผลการวิจัยนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีของกระทรวงศึกษาธิการ ว่ามีปัญหา ในทางปฏิบัติอยู่หลายเรื่อง เช่น ครูขาดความมั่นใจในการนำหลักสูตรไปใช้ ครูร้อยละ 52.5 เห็นว่าการนำหลักสูตรไปใช้เป็นเรื่องยุ่งยาก

เนื้อหาของหลักสูตรกำหนดไว้ค่อนข้างกว้างมากทำให้ครูสอนแบบท่องจำ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการการปฏิรูปการเรียนรู้โรงเรียน (ไทยรัฐ. 27 ธันวาคม 2544 :15) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การบริหารงานวิชาการ ตลอดจนงานวิจัยอื่นๆ ที่ผู้วิจัยนำเอาขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรในการวิจัยถึงผลกระทบด้านต่างๆในการบริหารหลักสูตร การบริหารงานวิชาการ ตลอดจนการดำเนินงานในด้านอื่นๆ เป็นต้นว่า

วิมล ฌ พัทลุง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 3 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง 2533) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ลินจง สุดประเสริฐ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา แนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษามากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับ การดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

อำนาจ ไสออน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด พบว่า การดำเนินงานสารสนเทศ มีความแตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน สุวรรณ มานิษฐ์ศิริกุล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะ ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีระดับการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และไดมูซิโอ (Dimuzio. 1990 : 3830-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียน บรรยากาศของโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวยอร์ก ผลการวิจัย พบว่าขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการอ่านและคณิตศาสตร์ต่ำกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดมหาสารคาม เพื่อทราบข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตร

หลักสูตรของสถานศึกษา และเป็นการส่งเสริมสนับสนุน ให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดมหาสารคาม สามารถบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการและปัญหาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ตามทัศนะของข้าราชการครูในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการและปัญหาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามทัศนะของข้าราชการครู โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ตามทัศนะของข้าราชการครู โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

การดำเนินการและปัญหาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามทัศนะของข้าราชการครู โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดมหาสารคาม ที่ขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีการดำเนินการและปัญหาการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ตามการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ของกรมวิชาการ 7 ภารกิจ ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2544 : 4)

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
2. การจัดทำสาระของหลักสูตรของสถานศึกษา
3. การวางแผนการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา

4. การดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา (การใช้หลักสูตร)
5. การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา
6. การสรุปผลการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา
7. การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการครู โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร
ช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 731 คน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร	จำนวนประชากร
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	
โรงเรียนสารคามพิทยาคม	144
โรงเรียนวาปีปทุม	119
โรงเรียนขนาดใหญ่	
โรงเรียนพัคณภูมิพิทยาคาร	77
โรงเรียนบรบือ	74
โรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์	57
โรงเรียนเขียงยืนพิทยาคม	76
โรงเรียนขนาดกลาง	
โรงเรียนเขวาสีภิรมย์	53
โรงเรียนกันทรวิชัย	79
โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาสรรค์	25
โรงเรียนเสื่อโก้วพิทยาสรรค์	27
รวม	731

2. ตัวแปร (Variable)

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable)

ได้แก่ขนาดของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดมหาสารคาม แบ่งขนาดของโรงเรียนตามเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2538 : 1) ซึ่งโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดมหาสารคาม มี 3 ขนาดคือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ของกรมวิชาการ 7 ภารกิจ คือ (กรมวิชาการ, 2544 : 4)

- 2.2.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
- 2.2.2 การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2.2.3 การวางแผนการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2.2.4 การดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา (การใช้หลักสูตร)
- 2.2.5 การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2.2.6 การสรุปผลการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2.2.7 การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หมายถึง หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ที่ได้จัดทำขึ้นตามความในมาตรา 27 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. หลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

3. การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการตามภารกิจ ในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ของกรมวิชาการ 7 ภารกิจ ดังนี้ คือ

3.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง การเตรียมการในด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ก่อนการดำเนินการตามภารกิจอื่นๆ ในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา

3.2 การจัดทำสาระของหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการจัดทำ สาระของหลักสูตรตามขั้นตอนการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา 8 ขั้นตอน คือ

3.2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.2.2 การจัดโครงสร้างของหลักสูตร

3.2.3 การจัดทำสาระของหลักสูตร

3.2.4 การออกแบบการเรียนรู้

3.2.5 การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.2.6 การกำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนและเอกสาร

หลักฐานทางการศึกษา

3.2.7 ระบบการส่งเสริมสนับสนุน

3.2.8 การเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

3.3 การวางแผนการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การเตรียมการ จัดกิจกรรมก่อนการนำหลักสูตรของสถานศึกษาไปใช้ ได้แก่ การเตรียมการจัดกิจกรรม การเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดวิธีการและหลักเกณฑ์การวัดผลประเมินผล การทบทวนตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา การจัดเตรียมด้านอาคารสถานที่และการจัดระบบ การส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.4 การดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา (การใช้หลักสูตร) หมายถึง การนำหลักสูตรของสถานศึกษาไปดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เกิดบรรลุผลตามจุดหมาย ของหลักสูตร

3.5 การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ทั้งระบบ

3.6 การสรุปผลการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษา ได้รวบรวมข้อมูลจากการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรนำมา ประมวลสรุปผลการดำเนินการ

3.7 การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษานำผลการดำเนินการทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ ไปปรับปรุงพัฒนาและ วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาคเรียน/ปีต่อไป

4. โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 4 หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา ที่สังกัดกรมสามัญศึกษาอยู่แต่เดิม ก่อนที่จะเข้าสู่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ที่ได้รับการคัดเลือก ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพร้อมกับโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรในปีการศึกษา

2545

5. ข้าราชการครูโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำการ ในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร

6. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร ที่มีขนาดตามเกณฑ์ ของกรมสามัญศึกษาเดิม ซึ่งกำหนดขนาดของโรงเรียนตามจำนวนนักเรียนแต่ละโรงเรียนดังนี้

6.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2500 คนขึ้นไป

6.2 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1500 - 2499 คน

6.3 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1499 คน

6.4 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน

7. ทักษะของข้าราชการครู หมายถึง ความรู้สึกรู้คิดของข้าราชการครูโรงเรียน เครือข่ายการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการดำเนินการและปัญหา การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาที่ตนเองปฏิบัติราชการอยู่ในปัจจุบัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ประกอบการพิจารณาปรับปรุงการบริหาร หลักสูตรของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

2. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่เปิดทำการสอนถึงระดับช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดมหาสารคาม สามารถ ดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ